

Kirchliches Amtsblatt des Erzbischöflichen Ordinariats in Breslau.

Stück 11.

Breslau, den 1. September.

1930.

Bulla Apostolica „Pastoralis Officii Nostri“ d. d. 13. Augusti 1930 cum Decreto Executionis pro Archidioecesi Vratislaviensi et Provincia Ecclesiastica Vratislaviensi.

P i u s
Episcopus
servus servorum Dei ad perpetuam
rei memoriam.

Pastoralis officii Nostri cura et ecclesiarum omnium sollicitudo a Nobis jugiter postulat ut quae dominico gregi salubrius pascendo ac facilius regundo prodesse videantur ea sedulo studio praestare satagamus. Ad hoc siquidem assequendum non parum juvat recta dioecesium circumscriptio, quae temporum et locorum adjunctis quam maxime respondeat. Cum itaque inter Apostolicam Sedem et Borussiae Statum solemnem Conventionem, seu Concordatum, nuper inita et confirmata sit, qua hierarchia et dioecesium circumscriptio noviter in eodem Statu ordinantur, Nos, quae in ecclesiastici regiminis utilitatem iisdem pactis sancita sunt executioni

mandare volentes, additis parvis quibusdam dioecesium finium mutationibus, quae tamen localem animarum curam unice respiciunt, omnibus mature perpensis, suppleto, quatenus opus sit, quorum intersit, vel eorum qui sua interesse praesumant consensu, Apostolicae potestatis plenitudine ea quae sequuntur decernimus et statuimus:

I. In Statu Borussiae, praeter provinciam ecclesiasticam Coloniensem jam existentem, duas, ut infra, novas erigimus provincias, Vratislaviensem et Paderbornensem.

II. Coloniensis provincia, praeter metropolitanam Ecclesiam Coloniensem, retinebit, ut antea, suffraganeas ecclesias Monasteriensem et Trevirensensem. Ab eadem vero separamus ac sejungimus sedem episcopalem Paderbornensem, cujus Antistitem propterea ab Archiepiscopi Coloniensis metropolitico jure eximimus. E contra posthac augebitur

sedibus Aquisgranensi, noviter, ut infra, erigenda, Limburgensi, metropolitanae Ecclesiae Friburgensi hucusque suffraganea, et Osnabrugensi, S. Sedi hactenus immediate subjecta.

1. **Archidioecesis Coloniensis** coarctabitur ad hos qui sequuntur decanatus:

Alfter, Barmen, Bedburg, Benrath, Bensberg, Bergheim, Beuel, Bonn, Brühl, Düsseldorf, Elberfeld, Essen, Euskirchen, Frechen, Godesberg, Grevenbroich, Gummersbach, Hersel, Kerpen, Köln, Königswinter, Lechenich, Lövenich, Meckenheim, Mühlheim, Münster-eifel, (exceptis paroeciis Bouderath et Nöthen), Neunkirchen, Neuß, Oberhausen, Opladen, Porz, Ratingen, Rheinbach, Siegburg, Solingen, Uckerath, Werden, Wipperfürth, Wissen, Zons, Zulpich, (exclusis paroeciis: Berg, Disternich, Floisdorf, Sievernich, Vlatten); itemque ad sequentes paroecias: Elfgen, Commern, Füssenich, Kupferdreh, Langerfeld, Pingsheim.

Reliquum autem territorium ad Coloniensem Archidioecesim usque nunc pertinens, ab eadem avellimus et dismembramus. Capitulum Metropolitanum Coloniense suam etiam in posterum constitutionem servabit; volumus tamen ut unus ex ejus membris honorariis eligatur inter clericos magistros in Facultate Theologica, quae in ea ipsa archidioecesi exstat.

2. Territorium ab archidioecesi Coloniensi, ut supra diximus, avulsum in novam erigimus **diocesim**, quam a percelebri **Aquisgranensi** urbe Aquisgranensem nuncupari volumus. Haec nova Dioecesis hos decanatus comprehendit:

Aachen, Aldenhoven, Alsdorf, Blankenheim, Cornelimünster, Derichsweiler, Dülken, Düren, Erkelenz, Eschweiler, Gangelt, Geilenkirchen, Gemünd, Gladbach, Hasselweiler, Heinsberg, Herzogenrath, Hochneukirch (excepta paroecia Elfgen), Jülich, Kempen, Krefeld, Kronenburg, (exclusis paroeciis Hallschlag, Ormont, Steffeln), Linnich, Lobberich, Mechernich (excepta paroecia Commern), Monschau, Nideggen, Nörvenich, (exclusa paroecia Pingsheim) Rheydt, Steinfeld, Stolberg, Uerdingen, (exceptis paroeciis Friemersheim et Kaldenhausen), Wellweis, (exclusa paroecia Füssenich), Viersen, Wassenberg, Wegberg. Eidem insuper Aquisgranensi Dioecesi assignamus quas supra memo-

ravimus paroecias Berg, Bouderath, Disternich, Floisdorf, Nöthen, Sievernich, Vlatten, ex archidioecesis Coloniensis territorio avulsas, atque paroeciam Hinsbeck, quam propterea ex territorio Dioecesis Monasteriensis separamus.

Hujus novae Dioecesis sedem in urbe Aquisgranensi, a qua Dioecesis ipsa nomen mutuabitur, constituimus; quam proinde ad civitatis episcopalis fastigium extollimus cum omnibus juribus et privilegiis, quibus ceterae episcopales civitates jure communi fruuntur. Cathedram vero Episcopi in ecclesia Beatae Mariae Virginis in Coelum Assumptae, in eadem urbe exstante, figimus, quam idcirco ad Ecclesiae Cathedralis gradum et dignitatem evehimus; ipsi ergo ejusque pro tempore Episcopis jura omnia ac privilegia concedimus, quibus aliae Cathedrales Ecclesiae earumque Antistites jure communi potiuntur, eisdemque onera imponimus quibus aliae Cathedrales Ecclesiae earumque Episcopi per orbem adstringuntur. Hanc autem novam Dioecesim suffraganeam constituimus Metropolitanae Ecclesiae Coloniensis, simulque Aquisgranenses pro tempore Episcopos metropolitico juri Archiepiscopi Coloniensis subjecimus. Capitulum vero collegiale, in urbe Aquisgranensi exstans, ad Capituli Cathedralis gradum et fastigium extollimus cum omnibus juribus, insignibus et privilegiis, oneribus et obligationibus quae Capitulis Cathedralibus sunt propria; idemque unica Dignitate, videlicet Praeposito, ac sex Canonicis titularibus, quatuor Canonicis honorariis et sex vicariis constituetur.

3. **Dioecesis Limburgensis** suo ambitu complectetur decanatus

Camberg, Eltville, Hadamar, Höchst, Bad Homburg, Königstein, Limburg, Meudt, Montabaur, Oberlahnstein, Ransbach, Rennerod, Rüdesheim, Bad Schwalbach, Wiesbaden; itemque paroeciam Limburg, jure exemptionis gaudentem, nec non districtum Frankfurt a. Main, cum paroeciis Bockenheim, Eckenheim, Eschersheim, Fechnheim, (exceptis tamen locis Bergen-Enkheim et Bischofsheim).

Hanc Limburgensem Dioecesim a metropolitico jure Archiepiscopi Friburgensis subtrahimus, ac, ut jam diximus, metropolitanae Ecclesiae Coloniensi suffraganeam constituimus.

4. **Monasteriensis Dioecesis** pro suo territorio decanatus habebit,

Ahaus, Ahlen, Beckum, Bocholt, Borken, Bottrop, Buer, Burgsteinfurt, Calcar, Cleve, Cloppenburg (excluso loco Wachtum cum propria ecclesia), Coesfeld, Damme, Datteln, Dinslaken, Dorsten, Duisburg, Dülmen, Emmerich, Freckenhorst, Friesoythe, Geldern, (excepta paroecia Hinsbeck Aquisgranensi dioecesi assignata), Gladbeck, Goch, Hamborn, Herten, Kevelaer, Ibbenbühen, Lüdinghausen, Moers, Münster, Nottuln, Oldenburg, Recklinghausen, Rees, Rheine, Rheinberg, Sterkrade, Telgte, Vechta, Vreden, Warendorf, Werne, Xanten; ac insuper eas quae sequuntur paroecias Kaldenhausen, Friemersheim, Tönisberg et locum Korte in Levinghausen.

Hujus Dioecesis Cathedrale Capitulum immutatum manebit, sed in posterum unus ex ejus membris honorariis inter clericos magistros in Facultate Theologica in ea ipsa Dioecesi existente eligetur.

5. **Dioecesis Osnabrugensis** servabit antiquos decanatus, videlicet:

Bentheim, Emsland I, Emsland II, Freren, Fürstenau, Grönenberg, Hümmling, Hunteburg-Vörden, Iburg, Lingen, Osnabrück, Ostfriesland; atque simul perpetuo sibi adjunget territorium Missionis efformatum ex Vicariatu Apostolico amplectente loca Bremen, Hamburg, Lübeck, Oldenburgisch-Lübeck, Mecklenburg-Schwerin, Mecklenburg-Strelitz, Schaumburg-Lippe, et ex Praefectura Apostolica de Schleswig-Holstein; quod Missionis territorium jam sub Episcopi Osnabrugensis, uti Vicarii et Praefecti Apostolici, administratione erat.

Hanc Dioecesim Apostolicae Sedi hactenus immediate subjectam, Metropolitanae Ecclesiae Coloniensi suffraganeam constituimus et declaramus.

6. **Trevirensis Dioecesis** patebit per decanatus Adenau, Ahrweiler, Andernach, Bassenheim, Bernkastel, Birkenfeld, Bischofsdhron, Bitburg, Blanken-rath, Burgbrohl, Carden, Clausen Cobern, Cochem, Conz, Daun, Dilligen, Ehrang, Ehrenbreitstein, Engers, Gerolstein, Hermeskeil, Hillesheim, Hillingen, Irrel, Kaisersesch, Kelberg, Kirchen, Koblenz, Kreuznach, Kyllburg, Linz, Manderscheid, Mayen, Metz, Munstermaifeld, Neuerburg, Obergondershausen, Oberkail, Ottweiler, Perl, Piesport, Prüm, Remagen, Ruwer, Saar-

brücken, Saarburg, Saarlouis, Schweich, Simmern, Soberheim, Sulzbach, St. Goar, St. Wendel, Trier, Völklingen, Wadern, Wadgassen, Waschweiler, Wittlich, Zell; atque praeterea per paroecias Hallschlag, Örmont, Steffeln, cum vicariis Jünkerath et Schüller.

III. Nova **provincia Vratislaviensis** efformabitur ex ipsa ecclesia Vratislaviensi, ad metropolitanam dignitatem extollenda, ex suffraganeis dioecesibus Berolinensi, noviter erigenda, et Varmiensi, necnon ex suffraganea Praelatura „nullius“ Schneidemühlensi noviter et ipsa erigenda.

1. **Vratislaviensis Dioecesis** suum servabit territorium, ea parte excepta quae administrationi Apostolicae Berolinensi jam attributa fuit. Hanc **Cathedralem Ecclesiam**, S. Sedi hucusque immediate subjectam, ad **Metropolitanam Ecclesiam** gradum et dignitatem evehimus, eidemque propterea attribuimus et assignamus omnia et singula jura, privilegia et praerogativas, quae ceteris metropolitanis sedibus ex jure competunt; simulque Archiepiscopos pro tempore Vratislavienses juribus ac privilegiis augemus, quibus ceteri Archiepiscopi fruuntur, una cum facultate crucem ante se deferendi, nec non pallio, ad sacrorum canonum normas, utendi, postquam tamen hoc ab Apostolica Sede in sacro Consistorio postulatum et impetratum fuerit. Ecclesiam vero Vratislaviensem ejusque Antistitem iisdem adstringimus oneribus et obligationibus, quibus ceteri per orbem metropolitanae sedes earumque Antistites tenentur. Item Capitulum Cathedrale Vratislaviense ad **Capituli Metropolitanum** gradum et dignitatem extollimus, eidemque tribuimus honores et praerogativas Metropolitanis Capitulis de jure spectantes, suppresso loco, quem hucusque sibi reservatum obtinebat Praepositus S. Hedwigis in urbe Berolinensi. Unus autem ex capitularibus ad honorem inter clericos magistros in Facultate Theologica, quae in ipsa Archidioecesi Vratislaviensi exstat, eligetur.

2. Insuper Administrationem Apostolicam **Berolinensem** supprimimus, et ex ejus territorio novam ejusdem nominis **Diocesim** erigimus, quam Metropolitanae Ecclesiae Vratislaviensis suffraganeam declaramus ejusque pro tempore Episcopos metropolitico juri Archiepiscopi Vratislaviensis subijcimus. Hujus Dioecesis episcopalem sedem in urbe Berolinensi constituimus, quam proinde ad civitatis episcopalis gradum evehimus. Cathedram vero Episcopi in Ecclesia S. Hedwigis, ibidem exstante figimus, quam proinde ad Ecclesiae Cathedralis fastigium et dignitatem extollimus, eidemque propterea ejusque pro tempore Episcopis omnia concedimus jura et privilegia quibus ceterae cathedrales earumque Antistites pollent, illosque simul oneribus et obligationibus adstringimus, quae cathedralibus earumque Episcopis ad tramitem juris pertinent. In eadem S. Hedwigis Ecclesia Capitulum Cathedrale erigimus, quod constabit una dignitate, idest, Praeposito, quinque Canonicis titularibus, unico Canonico ad honorem et quatuor vicariis. Hoc vero Capitulum tum juribus, insignibus ac privilegiis fruetur, tum obligationibus tenebitur, quae ex jure statuuntur.

3. **Varmiensis Dioecesis** efformabitur ex iis quae sequuntur decanatibus:

Allenstein, Braunsberg, Christburg, Elbing, Guttstadt, Heilsberg, Marienburg, Masuren I, Masuren II, Mehlsack, Rössel, Samland, Seeburg, Stuhm, Tilsit, Wartenburg, Wormditt, nec non Pomesanien, cujus territorium Varmiensi Dioecesi assignamus ac propterea ipso facto cessabit ipsius territorii administratio apostolica.

Haec autem Dioecesis Varmiensis, hactenus Apostolicae Sedi immediate subjecta, Metropolitanae Ecclesiae Vratislaviensi in posterum suffraganeam constituimus, ejusque pro tempore Episcopos metropolitico juri Vratislaviensis Archiepiscopi subijcimus. Capitulum vero Cathedrale Varmiensis Dioecesis, in urbe Frauenburg existens, in futurum constituetur duabus dignitatibus, Praeposito nempe et Decano, sex Canonicis titularibus, quatuor Canonicis honorariis et quatuor vicariis.

4. Novam insuper per praesentes Litteras erigimus **Praelaturam „nullius“** quam **Schneidemühlensem** nuncupari volumus. Ipsam Metropolitanae Ecclesiae Vratislaviensi suffraganeam constituimus, ejusque pro tempore Praelatos metropolitico juri Archiepiscopi Vratislaviensis subijcimus. Hujus novae Praelaturae territorium constabit ex

residuis partibus occenditalibus Archidioecesis Gnesnensis et Posnaniensis atque Culmensis, videlicet ex decanatibus Betsche, Bomst, Deutsch Krone, Flatow, Fraustadt, Lauenbueg i. Pomm., Schlochau, Schneidemühl. Nova hac Praelatura ita erecta, Administratio Apostolica, sub qua iidem decanatus hactenus erant, ipso facto cessabit.

IV. Nova **Provincia** ecclesiastica **Paderbornensis** amplectetur ipsam Paderbornensem Ecclesiam, ad metropolitanae gradum ut infra elevandam, atque suffraganeas sedes Fuldensem et Hildeshensem.

1. **Cathedralem Ecclesiam Paderbornensem.** Ecclesiae Coloniensi hucusque suffraganeam ac ab ejusdem metropolitico jure, ut supra, avulsam, ad Ecclesiae Metropolitanae gradum et fastigium extollimus cum omnibus juribus, privilegiis, praerogativis, honoribus et insignibus nec non oneribus et obligationibus quae tum Metropolitanis Ecclesiis, tum earum pro tempore Archiepiscopis de jure pertinent. Idcirco Paderbornensi Archiepiscopo concedimus jus crucem ante se ferendi atque pallio ad ss. canonum normas utendi, postquam vero hoc in consistorio expostulatum ac obtentum fuerit. Archidioecesis Paderbornensis territorium ex his quae sequuntur decanatibus efformabitur:

Anröchte, Arnsberg, Attendorn, Bererungen, Bielefeld, Bigge, Bochum, Borgentreich, Brakel, Brilon, Büren, Castrop-Rauxel, Delbrück, Dessau, Detmold, Dortmund-Altstadt, Dortmund-Nordost, Dortmund-Süd, Dortmund-West, Egel, Eisleben, Elspe, Gehrden, Gelsenkirchen, Geseke, Hagen (excepta paroecia Langerfeld), Halberstadt, Halle, Hamm, Hattingen (seclusa paroecia Kupferdreh), Herne, Höxter, Iserlohn, Kamen, Letmathe, Lichtenau, Magdeburg, Marsberg, Medebach, Menden, Meschede, Olpe, Oschersleben, Paderborn, Rietberg, Rüthen, Salzkotten, Siegen, Soest, Steinheim, Stendal, Sundern, Waldeck, Wanne-Eickel, Warburg, Wattenscheid, Werl, Wiedenbrück, Witten, Wittenberg, Wormbach.

Capitulum vero Cathedrale Paderbornense ad Capituli Metropolitanis honorem et dignitatem extollimus cum omnibus juribus praerogativis et privilegiis, quae Capitulis Metropolitanis sunt propria.

2. **Hildeshensem** Dioecesim, hactenus Apostolicae Sedi immediate subjectam, Metropolitanae Ecclesiae Paderbornensis suffraganeam constituimus,

ejusque pro tempore Antistites metropolitico juri Archiepiscopi Paderbornensis obnoxios declaramus. Hujus Dioecesis territorium comprehendet decanatus

Bockenem, Borsum, Braunschweig, Detfurth, Duderstadt, Förste, Gieboldehausen, Goslar, Gronau, Hannover, Harburg, Hildesheim, Lindau, Nörten, Peine, Verden; paroeciam Rinteln, et curatias: Obernkirchen, et Bad Nenndorf.

Hujus Dioecesis Capitulum Cathedrale quinque Canonicis titularibus in posterum constabit.

3. **Fuldensem** Dioecesim, hucusque ecclesiasticae Provinciae Friburgensi subjectam, a metropolitico jure Ecclesiae Friburgensis subtrahimus, et suffraganeam constituimus Metropolitanae Ecclesiae Paderbornensis, ejusque pro tempore Antistites metropolitico juri Archiepiscopi Paderbornensis subijcimus. Ad Fuldensem Dioecesim pertinebunt decanatus

Amoeneburg, Beuren, Bischofferode, Eiterfeld, Erfurt, Fritzlar, Fulda, Geisa, Großlüder, Hanau, Heiligenstadt, Hilders, Hunfeld, Kassel (seclusa paroecia Rinteln cum vicariis: Obernkirchen et Bad Nenndorf), Kirchworbis, Küllstet, Lengenfeld, Margrethausen, Neuhaus, Nordhausen, Orb, Rustenfelde, Salmünster, Weimar, Weyhers, Wiesenfeld; atque insuper loca: Bergen-Enkheim et Bischofsheim.

Hujus Dioecesis Capitulum Cathedrale quinque Canonicis titularibus in futurum constituetur.

Hisce itaque ut supra dispositis, ad eadem omnia executioni mandanda deputamus venerabilem Fratrem Caesarem Orsenigo, Archiepiscopum Ptolemaidensem in Lybia, Nuntium Apostolicum in Republica Germanica, eidem propterea tribuentes necessarias et opportunas facultates, etiam subdelegandi ad effectum de quo agitur quemlibet virum in ecclesiastica dignitate constitutum ac definitive sententiam dicendi de quavis occurrente difficultate vel oppositione in executionis actu quomodolibet oritura et cum onere ad Sacram Congregationem Consistorialem mittendi infra sex menses ab his Litteris acceptis computandos peractae executionis actus authenticum exemplar. (Sequuntur solemnes clausulae finales in Curia usitatae.)

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, anno Domini millesimo nongentesimo trigesimo, die decimatertia mensis Augusti. Pontificatus Nostri anno nono.

Fr. Andreas Card. Frühwirth,
Cancellarius S. R. E.

Card. Rossi,
a Secretis S. Congr. Consistorialis.

Alfonsus Carinci, Protonotarius Apostolicus.
Vincentius Bianchi-Caglieri, Prot. Ap.

* * *

Documentum Executionis

Caesar Orsenigo

**Dei et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopus
Ptolemaidensis in Lybia**

Nuntius Apostolicus in Germania.

N. 766/XVI.

**Eminentissime Princeps, Archiepiscopo
Vratislaviensis.**

Cum Sanctissimus in Christo Pater et Dominus Noster PIUS divina providentia PAPA XI. Nos nominare dignatus est executores Bullae Apostolicae „Pastoralis Officii Nostri . . .“, cujus authenticum exemplar heic reverenter advolutum ad Tuam Eminentiam mittimus, Nos vi apostolicae auctoritatis hisce Nostreis Litteris **exsecutioni mandamus** ea **omnia** quae in praefata Apostolica Bulla spectant dioecesim Vratislaviensem, ejusque Antistitem necnon Capitulum cathedrale, item omnia quae novam provinciam ecclesiasticam Vratislaviensem spectant. — Velit Eminentia Tua de acceptis hisce Nostreis Litteris ac de mandatis rite adimpletis Nos quamprimum certiores facere, ut suo dumtaxat tempore ad Sacram Congregationem Consistorialem documenta peractae executionis mittere possimus.

Datum Berolini ex Aedibus Nuntiaturae Apostolicae die trigesima prima mensis Augusti Anno Domini MCMXXX.

Caesar Orsenigo

Archieppus Ptolemaidensis,
Nuntius Apostolicus.

L. S.

